

LESESTRATEGIER

Det finnes mange forskjellige strategier du kan benytte deg av når du skal lese en akademisk tekst. Lesestrategier kan forstås som strategier du bruker for å fremme forståelsen din av teksten du leser. Nedenfor presenteres noen slike lesestrategier som kan fungere uansett hvilket nivå teksten du skal lese befinner seg på. Prøv gjerne ut litt forskjellige strategier og finn den som fungerer best for deg, eller kombiner flere samtidig.

BISON

BISON er en lesestrategi de fleste lærer allerede på mellomtrinnet i grunnskolen, men den egner seg godt til bruk på alle typer tekster fordi den består av grunnleggende elementer i en leseprosess. Navnet «BISON» er et akronym, hvor hver bokstav står for et ord. B står for «bilder og bildetekster», I står for «innledning», S står for «siste avsnitt», O står for «overskrifter» og N står for «NB-ord». Hvilken rekkefølge du velger å bruke denne lesestrategien i, kan du velge selv. Et tips er imidlertid å starte med å se over overskrifter og bilder, for deretter å lese innledningen og siste avsnitt. Til slutt kan du se over NB-ord. Du må gjerne notere når du ser over før du leser, og kanskje kan du sette av litt ekstra plass, slik at du kan notere deg flere detaljer mens du leser eller etter du har lest ferdig teksten. Nedenfor følger en kort forklaring av strategien.

Bilder og bildetekster: Studer bildene i teksten du skal lese. Dette innebærer også skjemaer og diagrammer. Husk å lese bildetekstene også!

Innledning: Les innledningen. Denne sier noe om hva teksten handler om og vil derfor forberede deg på hva du vil møte i teksten.

Siste avsnitt: Les det siste avsnittet i teksten. Dette heter som regel konklusjon, avslutning eller oppsummering i akademiske tekster. Dette avsnittet vil jeg deg informasjon om hva forfatteren har skrevet om i teksten og hva han/hun har kommet frem til.

Overskrifter: Les alle overskriftene i teksten du skal lese. Disse sier noe om hva teksten i sin helhet vil handle om. Derfor vil det å lese overskriftene gi deg en god oversikt over tekstens innhold.

NB!- ord: NB!-ord er ord som skiller seg ut i teksten. Disse er ofte markert med kursiv, fet skrift, understrekning eller store bokstaver.

VØL-skjema

Et VØL- skjema kan være nyttig å fylle ut for å bevisstgjøre deg selv på læreprosessen din. Skjemaet er organisert i kolonner, hvor hver av bokstavene har en tilhørende kolonne. VØL er et akronym som står for «vet», «ønsker» og «lært». Disse utdypes i det følgende.

Vet: I denne kolonnen noterer du det du vet om temaet fra før av. Det kan f.eks. være at du studerer biologi ved universitetet og har hatt biologi på videregående tidligere. Du skal på studiet lære om dyreceller, men dette kan du litt om fra før av. Da kan du skrive noen stikkord om hva du vet i vet-kolonnen, f.eks. «oppbygning av en dyrecelle».

Ønsker: I denne kolonnen noterer du det du ønsker å lære om temaet. Dette bør du som student basere på emneplanen for det emnet du tar. Dersom vi bruker samme eksempel som over, kan det være at du skriver «endosymbioseteorien».

Lært: I denne kolonnen noterer du det du har lært etter du har hatt undervisning og bedrevet selvstudie av temaet. Dette bør samsvare med det du ønsket å lære, og ved bruk av samme eksempel som tidligere, kunne du skrevet følgende: *Jeg har lært at en eukaryot celle ble til ved at anaerobe urceller tok opp cyanobakterier, som senere utviklet seg til det vi i dag kjenner som mitokondrier.* Eventuelt kan du skrive dette i stikkordsform, slik at det ikke tar så mye plass. Det som uansett er fint med å fylle ut denne kolonnen, er at du «lures» til å repetere stoffet.

Det går også an å legge til en ekstra kolonne i dette skjemaet som du kan kalle «slik skal jeg arbeide», hvor du beskriver hvilke tiltak du skal benytte deg av for å nå målet ditt om det du ønsker å lære. Denne kolonnen kan f.eks. plasseres mellom ø-en og l-en. Se eget ressursark om VØL-skjema med oppsett og eksempler på akademisk skrivesenter sine sider!

Lesestopp

Lesestopp er en enkel og grei måte å sjekke leseforståelsen din på. Det går ut på at du stopper opp underveis i lesingen og spør deg selv «gir dette mening?». Om ikke, så kan du prøve å lese på nytt, eller finne andre kilder om det samme temaet for å klargjøre det du ikke forstår. Du må gjerne skrive ned det du finner ut og/eller eventuelle spørsmål du sitter igjen med.

Lesing og skriving

Som det kommer frem i lesestrategiene presentert overfor går ofte lesing og skriving/notattakning hånd i hånd. Vi på skrivesenteret har derfor også laget en ressurs som heter «notater til pensum», som du kan finne på våre hjemmesider. Strategiene som er presentert der, kombinerer lesing og skriving. Strategiene som er presentert over kan derimot benyttes uten notater dersom du ønsker det.

Finn den strategien som passer for deg!